

УДК 747

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/82-2-18>**Оксана ПИЛИПЧУК,***orcid.org/0000-0002-1306-6071*

кандидат технічних наук, доцент,

доцент кафедри дизайну

Київського національного університету будівництва і архітектури

(Київ, Україна) *pylypchuk.od@knuba.edu.ua***Андрій ПОЛУБОК,***orcid.org/0000-0001-6759-4470*

кандидат технічних наук, доцент,

доцент кафедри дизайну

Київського національного університету будівництва і архітектури

(Київ, Україна) *polubok.ar@knuba.edu.ua***Денис АДАМОВИЧ,***orcid.org/0000-0003-2685-5763*

викладач кафедри дизайну

Київського національного університету будівництва і архітектури

(Київ, Україна) *adamovych.dr@knuba.edu.ua*

ФУНКЦІОНАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ ІНТЕР'ЄРІВ ДИТЯЧОГО ДОШКІЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ІЗ ВКЛЮЧЕННЯМ АРТ-ОБ'ЄКТІВ

У статті розглядаються особливості функціонального застосування арт-об'єктів в інтер'єрах сучасних дитячих дошкільних закладів, як можливість підвищення ролі арт-об'єктів з точки зору використання гармонійного поєднання їх утилітарної та естетичної функції. Використання арт-об'єктів з певними функціями у дитячих закладах виконує задачі навчання, розвитку та стимулює пізнання, робить його більш захоплюючим, сприяючи зародженню інтересу дітей до сприйняття об'єктів мистецтва та ефективнішого засвоєння матеріалу. Арт-об'єкти з гармонійним поєднанням утилітарних та естетичних функцій пропонують більш широкі можливості, вони можуть бути як творами мистецтва, так і певними функціональними засобами для розвитку образного і просторового мислення, пізнання форм, фактур, кольорів і розмірів, для активної взаємодії дітей у формі гри. Метою статті являється аналіз, визначення та диференціація основних функцій арт-об'єктів у дизайні інтер'єру сучасних дитячих дошкільних закладів, які поділяються на естетичні та утилітарні, підкреслюючи та розкриваючи у гармонійному поєднанні, тематику і функцію приміщення. Новизна статті полягає у дослідженні та визначенні функціональної диференціації арт-об'єктів, що зумовлено потребою більш якісного застосування, визначенням їх естетичного та утилітарного призначення для гармонійного впровадження у проектуванні в інтер'єрах дитячих закладів. В результаті аналізу було визначено, структуровано та диференційовано основні функції арт-об'єктів у дизайні інтер'єру дитячих дошкільних закладів, проаналізовано певний взаємозв'язок естетичних та утилітарних функцій. Отримані результати було апробовано у творчих проектах студентів-дизайнерів КНУ-БА (Україна). На основі результатів дослідження сформульовано рекомендації щодо застосування арт-об'єктів у дизайнерській та творчій діяльності.

Ключові слова: арт-об'єкт, диференціація, естетичні і утилітарні функції, інтер'єр, дизайн, простір сучасних дитячих закладів.

Oksana PYLYPCHUK,*orcid.org/0000-0002-1306-6071*

Ph.D in Technical Science, Associate Professor;

Associate Professor at the Department of Design

Kyiv National University of Construction and Architecture

(Kyiv, Ukraine) *pylypchuk.od@knuba.edu.ua*

Andrei POLUBOK,

orcid.org/0000-0001-6759-4470

Ph.D in Technical Science, Associate Professor;

Associate Professor at the Department of Design

Kyiv National University of Construction and Architecture

(Kyiv, Ukraine) polubok.ap@knuba.edu.ua

Denys ADAMOVYCH,

orcid.org/0000-0003-2685-5763

Lecturer at the Department of Design

Kyiv National University of Construction and Architecture

(Kyiv, Ukraine) adamovych.dr@knuba.edu.ua

FUNCTIONAL ORGANIZATION OF INTERIORS OF A CHILDREN'S PRESCHOOL INSTITUTION WITH THE INCLUSION OF ART OBJECTS

The article examines the features of the functional use of art objects in the interiors of modern preschool institutions, as a possibility of increasing the role of art objects from the point of view of using a harmonious combination of their utilitarian and aesthetic functions. The use of art objects with certain functions in children's institutions fulfills the tasks of education, development and stimulates cognition, makes it more exciting, contributing to the emergence of children's interest in the perception of art objects and more effective assimilation of the material. Art objects with a harmonious combination of utilitarian and aesthetic functions offer wider opportunities, they can be both works of art and certain functional means for the development of figurative and spatial thinking, cognition of shapes, textures, colors and sizes, for active interaction of children in the form of a game. The purpose of the article is to analyze, define and differentiate the main functions of art objects in the interior design of modern preschool institutions, which are divided into aesthetic and utilitarian, emphasizing and revealing in a harmonious combination, the theme and function of the premises. The novelty of the article lies in the study and definition of the functional differentiation of art objects, which is due to the need for better quality application, the definition of their aesthetic and utilitarian purpose for harmonious implementation in the design of the interiors of children's institutions. As a result of the analysis, the main functions of art objects in the interior design of preschool institutions were identified, structured and differentiated, a certain relationship between aesthetic and utilitarian functions was analyzed. The results obtained were tested in creative projects of KNUCA (Ukraine) design students. Based on the results of the study, recommendations were formulated on the use of art objects in design and creative activities.

Key words: *art object, differentiation, aesthetic and utilitarian functions, interior, design, space of modern children's institutions.*

Постановка проблеми. Оформлення інтер'єру дитячих закладів є актуальною темою сучасного дизайну, оскільки саме в цих просторах формується базове сприйняття світу дитиною. В умовах сучасного суспільства, орієнтованого на індивідуальний розвиток, важливо забезпечити не лише безпечно й комфортно середовище, але й створити простір, який стимулюватиме когнітивні та творчі здібності дитини, формує естетичний смак.

Основа дизайну дитячих садочків становлять принципи безпеки, зручності та естетичної гармонії. Інтер'єрне обладнання має відповідати віковим особливостям дітей: бути міцним, стійким, ергономічним, екологічно безпечним, довговічним і легким у догляді, забезпечуючи при цьому багатофункціональне середовище (Abulawi, 2023). Як одна із ключових складових цього сучасному підходу до оформлення дитячих закладів передбачає інтеграцію елементів декоративного мистецтва, таких як абстрактні композиції, ритмічні візерунки чи стилізовані образи, що гармонійно

поєднуються з архітектурою (Öden, 2020). Сучасний підхід до оформлення дитячих закладів передбачає інтеграцію різноманітних за видами та жанрами елементів декоративного мистецтва від традиційних до інноваційних інсталяцій та інтерактивних панно, завдяки чому інтер'єр дитячого закладу перетворюється на унікальний простір, що надихає, сприяє самовираженню та формуванню гармонійної особистості (Ullán, 2022).

Таким чином, дизайн дитячих установ, заснований на поєднанні безпеки, функціональності та мистецького підходу, відповідає сучасним вимогам і є важливим інструментом у формуванні середовища, що сприяє всебічному розвитку дитини. Відповідно, дана тема є актуальною, оскільки вона поєднує функціональні аспекти використання арт-об'єктів пов'язані із визначенням співвідношення естетичною та утилітарної функції, і потребує подальшого дослідження для вдосконалення методів створення оптимальних умов у дитячих закладах.

Аналіз досліджень. Відповідно до положення ЮНЕСКО «культура та мистецтво є важливими складовими всебічної освіти, яка сприяє гармонійному розвитку особистості» підкреслюючи, що мистецтво та культура мають визнаватися фундаментальними складовими людського буття (ЮНЕСКО, 2006: 3). Сучасні дослідження підтверджують, що образотворче мистецтво може створювати сприятливе середовище у дитячих лікарнях, знижуючи рівень стресу та тривоги, покращуючи емоційний стан пацієнтів і персоналу (Abulawi, 2023; Ullán, 2022). Використання якісних художніх робіт, відібраних кваліфікованими фахівцями, має враховувати їхній вплив на благополуччя пацієнтів, сімей і персоналу, забезпечуючи позитивний емоційний ефект (Ullán, 2022). У ході досліджень було продемонстровано важливість образотворчого мистецтва, для створення комфортних середовищ у дитячих лікарнях, і рекомендовано зосереджуватись на абстрактних роботах, особливо у зонах очікування та реєстрації (Abulawi, 2023). Також доказано, що залучення думки користувачів сприяє вибору найбільш відповідних певному інтер'єру робіт і підвищує ефективність їх впливу на сприйняття. Дослідження підкреслюють значення гри й уяви в дизайні інтер'єру, що стимулює творчість, розвиток просторового мислення та запам'ятовування у дітей (Öden, 2020). Дизайн дитячих установ має бути доступним, безпечним, креативним і природним, сприяти фізичному й психічному розвитку дітей (Qiao et al., 2023). Простір, оформлений із використанням засобів візуального мистецтва, підтримує здоров'я та формує любов до оточуючого природного середовища. Водночас діти найкраще реагують на конкретні аспекти мистецтва, такі як масштаб і текстура, які легко зрозуміти й асоціювати з власним досвідом (Robb, 2021). Розвиток творчого потенціалу дітей через інтеграцію мистецтва в інтер'єр потребує системного підходу, включаючи співпрацю з музеями, адаптацію завдань до культурного контексту та використання ігрових елементів, що дозволяє досягти як базових (гнучкість, мотивація), так і поглиблених (оригінальність, довгострокові навички) рівнів творчості (Ponce-Delgado et al., 2024).

Мета статті – визначити та дослідити диференціацію функціональних характеристик арт-об'єктів у сучасному інтер'єрному просторі дитячих дошкільних закладів. На основі отриманих результатів розробити рекомендації щодо їх використання в проектно-творчому процесі для дизайнерів та художників.

Виклад основного матеріалу. Художнє поєднання звичних і неординарних арт-об'єктів є ключовим у формуванні естетично організованого та функціонального середовища дитячих установ. Візуально-естетичне та функціональне оформлення предметного середовища постійно взаємопов'язане, хоча саме зорове сприйняття, яке є основним джерелом інформації для людини, а особливо для дитини, відіграє вирішальну роль у пізнанні навколишнього світу, функціональне навантаження арт-об'єктів також має важливе значення. Арт-об'єкти в інтер'єрі дитячих закладів можуть та повинні виконувати не лише декоративну, а й освітню, розвиваючу у дітей фізичний стан та творчу функцію. Наприклад, настінні розписи можуть містити навчально-пізнавальні елементи: зображення літер, цифр, тварин чи рослин, що сприяє інтеграції естетичного сприйняття в навчальний процес (Пилипчук та ін. 2023). Використання таких об'єктів робить навчання, розвиток та пізнання більш захоплюючим, стимулює інтерес дітей та сприяє ефективнішому засвоєнню матеріалу. Інтерактивні інсталяції пропонують ще ширші можливості, вони можуть бути не лише творами мистецтва, але й інструментами для розвитку образного і просторового мислення, розуміння форм і розмірів, а також для активної взаємодії. Такі об'єкти сприяють когнітивному та сенсорному розвитку, одночасно інтегруючи навчання та естетику в ігрову функцію. Таким чином, включення арт-об'єктів з естетичними та утилітарними функціями у простір дитячих закладів – є надзвичайно важливим, стимулюючим мозкову активність важливим фактором, який сприяє розвитку уяви та творчості, а також формуванню у дітей естетичної чутливості, що є необхідним елементом їх гармонійного виховання та повноцінного розвитку.

Отже, в результаті аналізу функціонального значення та характеристик різноманітних арт-об'єктів в інтер'єрах дитячих закладів стає зрозуміло, що такі об'єкти завжди мають певні як естетичні, так і утилітарні функції. Дослідження та визначення диференціації різних функціональних характеристик арт-об'єктів являється важливою задачею для більш обґрунтованого підходу та якісного відбору художніх об'єктів з потрібною часткою утилітарних та/або естетичних функцій у проектуванні інтер'єрів дитячих дошкільних закладів.

В результаті дослідження та систематизації функцій різних арт-об'єктів в інтер'єрах дитячих дошкільних закладів було розроблено таблицю диференціації естетичних та утилітарних функцій (Див. Табл. 1).

Функціональна диференціація арт-об'єктів в інтер'єрах дитячих закладів

Види арт-об'єктів	Характеристика диференціації		Приклади застосування у сучасній проектній практиці
	Естетична	Утилітарна	
Декоративні панно	Створення за допомогою декоративних панно єдиного композиційного, колористичного та стилістичного комплексу в інтер'єрі	Поверхня для тактильних відчуттів, пізнання фактури, форми, кольору, розвитку сенсорного досвіду дітей, пізнавальних і творчих задатків	 <p>Декоративне тематичне панно в дитячій кімнаті</p>
Інтерактивні інсталяції	Створення за допомогою інтерактивних інсталяцій додаткових декорацій для постійної зміни різноманітності композиційного комплексу в інтер'єрі	Дошки для малювання, магнітні дошки для розвиваючої гри, тривимірні карти та інструменти для навчання та розвитку	 <p>Сенсорна дошка для тактильного дослідження та інтерактивного навчання</p>
Ігрова скульптура	Створення за допомогою ігрових скульптур єдиного композиційного, об'ємно-просторового та образного комплексу в інтер'єрі	Ігрові скульптури для фізичного розвитку та координації рухів дітей, а також для стимуляції образного їх мислення	 <p>Ігрова скульптурна композиція у дитячій кімнаті</p>
Рослинні інсталяції	Підтримка за допомогою рослинних інсталяцій єдиного композиційного, об'ємно-просторового та образного комплексу в інтер'єрі	Рослинні інсталяції для створення затишної атмосфери та очищення повітря відповідно санітарних норм в дитячих закладах	 <p>Ігрова зона в стилі джунглів з інсталяцією рослин</p>

(Таблиця розроблена авторами), фотоматеріал (Taylor, 2024)

Створена систематизація та диференціація функціональних характеристик арт-об'єктів в інтер'єрах дитячих закладів була апробована під час виконання магістерської кваліфікаційної роботи студентами. Експериментальний дизайн, виконаний за допомогою творчих проектів студентів-дизайнерів Київського національного університету будівництва та архітектури (КНУБА, Україна) дозволив провести аналіз, внаслідок

якого визначено та диференційовано утилітарні та естетичні функції конкретного арт-об'єкта в інтер'єрному просторі. В результаті було створено проект із концепцією дослідження, яке зосереджене на проектуванні інтер'єрів дошкільних навчальних закладів із використанням арт-об'єктів (рік створення кваліфікаційної роботи 2004). Основною метою експериментального проекту є визначення принципів формування дизайну про-

сторів, в яких застосовуються арт-об'єкти з певним поєднанням естетичної та утилітарної функції для сприятливої візуальної та функціональної атмосфери, що якісно впливає на фізичний, розумовий та творчий розвиток дітей. З естетичної точки зору у ході дослідження розроблено оптимальні стилістичні та колірні рішення для функціональних зон, враховуючи їх вплив на емоційний стан і психофізичний комфорт дітей. Особливу увагу приділено гармонійному поєднанню меблів, оздоблення та арт-об'єктів, що забезпечує композиційно-образну єдність художнього рішення та концепції простору, вдало підібрана колірна гама також підкреслює художню ідею, закладену в дизайн та позитивно впливає на загальне сприйняття інтер'єру (Див. Рис. 1).

З утилітарної точки зору – створення оптимально-функціонального дизайну інтер'єру спрямоване на формування комфортного середовища для навчання, ігрової діяльності та всебічного розвитку вихованців.

Створення функціонального об'єкта бізи-борду (Рис. 1 а) – було метою спроектувати одночасно естетичний та функціональний інтерактивний арт-об'єкт, що відповідає в першу чергу критеріям практичності, ергономіки безпеки та критеріям естетичності, підтримуючи загальну стилістичну і тематичну єдність з простором інтер'єру. Основна утилітарна функція арт-об'єкту – впровадження в освітній процес, що позиціонується як додатковий інструмент когнітивного розвитку, формування практичних навичок та оволодіння новими діями,

а

б

Рис. 1. Арт-об'єкт в інтер'єрі ігрової зони дитячого закладу, автор проекту – Марія Гончаренко, керівники – Оксана Пилипчук, Олена Шапаренко

Примітки до Рис. 1: (а) – бізиборд, утилітарний багатофункціональний арт-об'єкт з естетичними ознаками; (б) – декоративне естетичне панно, арт-об'єкт, який одночасно виконує утилітарну функцію, слугуючи ознакою спального приміщення та створюючи заспокійливу атмосферу (Фотоматеріал Пилипчук О.).

пізнавальної активності дитини та розвитку її творчого потенціалу.

В наступному прикладі (Рис. 1 б) домінуючим елементом інтер'єру слугує художньо-декоративний арт-об'єкт, що одночасно виконує утилітарну функцію, слугуючи ознакою спального приміщення та створюючи таким чином певне зонування і заспокійливу атмосферу в інтер'єрі. Даний арт-об'єкт насамперед являється декоративним елементом, який розташований в інтер'єрі за принципом композиційного та колористичного домінування, привертаючи до себе першочергову увагу в процесі сприйняття. З естетичної точки зору арт-об'єкт організовує образ спального приміщення за певною тематикою, створюючи певні стилістичні та колористичні ознаки, узагальнені об'єкти та деталізацію на зображенні, адаптовані для дитячого сприйняття.

За результатами систематизації та апробації були виведені рекомендації щодо застосування арт-об'єктів у дитячих дошкільних закладах:

1. *Стимулювання уяви та творчості* за допомогою арт-об'єктів: розвиток уяви; творчого потенціалу дітей; сприяння розвитку креативності; формування емоційного зв'язку із середовищем; адаптація до вікових особливостей, для молодших груп – прості за формою та яскраві, для старших – складніші й абстрактні.

2. *Ергономіка та безпека* у застосуванні арт-об'єктів: ергономічні вимоги; безпека у використанні; якісні екологічні матеріали, нетоксичність; придатність для легкого догляду; відповідність критеріям безпеки; врахування вікових особливостей за висотою, розмірами та формою.

3. *Сенсорний розвиток та інтерактивність* арт-об'єктів: інтерактивні дошки для малювання; скульптури; рослинні інсталяції; декоративні елементи зі змінним освітленням; експериментування з текстурями, формами й механізмами, що стимулює творчість, фантазію, дослідницький інтерес та сенсорний досвід дітей.

4. *Емоційний та інтелектуальний розвиток* за допомогою арт-об'єктів: позитивний вплив на емоційний стан; формування естетичного смаку; розвиток чутливості до кольору й форми; сприяння позитивному ставленню до навколишнього світу.

5. *Комплексний підхід* інтеграції арт-об'єктів в інтер'єрний простір: гармонійне поєднання естетичної та утилітарної функціональності; вирішення пізнавальних та освітніх задач; створення єдиного стилістичного, тема-

тичного та колористичного унікального середовища.

Висновки. У сучасному світі твори образотворчого мистецтва, перебуваючи в інтер'єрному просторі, виконують як естетичну (пов'язану з красою та художньою цінністю), так і утилітарну (практичну) функцію. При цьому твори образотворчого мистецтва, що виконують естетичну та утилітарну функції в інтер'єрі, можуть втілюватись у різних формах сучасного мистецтва, які гармонійно поєднують у собі художні аспекти, естетичну цінність та практичність. Отже, в дослідженні були проаналізовані арт-об'єкти з різними функціями та на основі аналізу було структуровано і визначено диференціацію функціональних характеристик арт-об'єктів у сучасному інтер'єрному просторі дитячих дошкільних закладів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Пилипчук О., Полубок А., Курочка Н. Визначення функцій арт-об'єктів у дизайні інтер'єру сучасної бібліотеки. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2023. Вип. 68. Том 2. С. 78–83. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/68-2-11>.
2. Abulawi R. A. The Conceptual Design Themes of Artwork in the Public Spaces of Children's Hospital. *Civil Engineering and Architecture*. 2023. Vol. 11, No. 5. P. 2413–2434. <https://doi.org/10.13189/cea.2023.110513>.
3. Öden H. Y. The Use of Illustration Art in Children Oriented Indoor and Furniture Designs: Application Examples and Techniques. *IDA: International Design and Art Journal*. 2020. Vol. 2, No. 2. P. 161–175.
4. Qiao D., Bulhakova T. V., Lu Y. Interior design principles of inclusive preschools. *Art and Design*. 2023. Vol. 1. P. 14–24. <https://doi.org/10.30857/2617-0272.2023.1.1>.
5. Ponce-Delgado A., Pocevičienė R., Rubira-García R. Developing creative potential in school children through museums as cultural institutions: A case study in Madrid, Spain. *Education Sciences*. 2024. Vol. 14, No. 3. P. 1–14. <https://doi.org/10.3390/educsci14030261>.
6. Robb A. J. Children talking about their experiences of visual art in and out of the classroom: a systematic literature review. *Inter. J. of Student Voice*. 2021. Vol. 9, No. 3. P. 1–59.
7. Sari M., Ardipal, Wirman B. Development of early childhood creativity through fine arts education. Proceedings of the 2nd International Conference Innovation in Education (ICoIE 2020). *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*. 2020. Vol. 504. P. 2352–5398. <https://doi.org/10.2991/assehr.k.201209.197>.
8. Taylor K. 35+ fun and themed kids' playroom ideas. *Home Companion*. 2024. February 9. URL: <https://homecompanionmag.com/playroom/kids-playroom-ideas/> (дата звернення: 29.12.2024).
9. Ullán A. M. Artes visuales en hospitales pediátricos. El papel del arte en el bienestar psicológico de los niños hospitalizados. *Arte, Individuo y Sociedad*. 2022. Vol. 34, No. 4. P. 1479–1501. <https://doi.org/10.5209/aris.82342>.
10. UNESCO. Road map for arts education: Paper presented at the World Conference on Arts Education: Building Creative Capacities for the 21st Century, Lisbon, Portugal. 2006.

REFERENCES

1. Abulawi, R. A. (2023). The Conceptual Design Themes of Artwork in the Public Spaces of Children's Hospital. *Civil Engineering and Architecture*, 11(5), 2413–2434. <https://doi.org/10.13189/cea.2023.110513>
2. Öden, H. Y. (2020). The Use of Illustration Art in Children Oriented Indoor and Furniture Designs: Application Examples and Techniques. *IDA: International Design and Art Journal*, 2(2), 161–175 [in Turkish].
3. Qiao, D., Bulhakova, T. V., & Lu, Y. (2023). Interior design principles of inclusive preschools. *Art and Design*, 1, 14–24. <https://doi.org/10.30857/2617-0272.2023.1.1>
4. Ponce-Delgado, A., Pocevičienė, R., & Rubira-García, R. (2024). Developing creative potential in school children through museums as cultural institutions: A case study in Madrid, Spain. *Education Sciences*, 14(3), 1–14. <https://doi.org/10.3390/educsci14030261>
5. Pylypchuk, O., Polubok, A., & Kurochka, N. (2023). Vyznachennia funktsii art-obiektiv u dyzaini interieru suchasnoi biblioteki [Determining the functions of art objects in interior design modern library]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*, 68(2), 78–83. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/68-2-11> [in Ukrainian].
6. Robb, A. J. (2021). Children talking about their experiences of visual art in and out of the classroom: a systematic literature review. *Inter. J. of Student Voice*, 9(3), 1–59.

7. Sari, M., Ardipal, & Wirman, B. (2020). Development of early childhood creativity through fine arts education. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, 504, Proceedings of the 2nd International Conference Innovation in Education (ICoIE 2020). <https://doi.org/10.2991/assehr.k.201209.197>
8. Taylor, K. (2024, February 9). 35+ fun and themed kids' playroom ideas. *Home Companion*. Retrieved from <https://homecompanionmag.com/playroom/kids-playroom-ideas/> (date of application: 29.12.2024)
9. Ullán, A. M. (2022). Artes visuales en hospitales pediátricos. El papel del arte en el bienestar psicológico de los niños hospitalizados. *Arte, Individuo y Sociedad*, 34(4), 1479–1501. <https://doi.org/10.5209/aris.82342> [in Spanish].
10. UNESCO. (2006). Road map for arts education. Paper presented at the World Conference on Arts Education: Building Creative Capacities for the 21st Century, Lisbon, Portugal